

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název: Claims reserving with copulea for multiple lines of business

Autor: Bc. Katarína Valentovičová

SHRNUTÍ OBSAHU PRÁCE

Práce se zabývá problematikou odhadu IBNR rezerv v neživotním pojištění současně pro více portfolií v rámci daného odvětví. Budoucí výplaty jsou odhadovány ve vícerozměrném modelu, kde marginální rozdělení jsou modelována pomocí zobecněných lineárních modelů, závislostní struktura pak vychází z vhodné parametrické kopuly, odhadnuté z dat vývojových trojúhelníků. Vlastnímu popisu uvedené metodiky předchází výklad základních pojmů z teorie kopul a jednorozměrných rezervovacích metod. Celý postup je pak ilustrován v poslední kapitole na reálných datech pro dvě odvětví automobilového pojištění pocházejících z USA.

CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE

Téma práce. Téma je pro diplomovou práci zvoleno vhodně, neboť vychází z teorie vyučované v povinných předmětech oboru FPM a umožňuje její netriviální aplikaci na oblast s velkým praktickým významem.

Vlastní příspěvek. Vlastní příspěvek autorky spočívá v kompilaci metod navržených v různých literárních zdrojích a v jejich samostatné aplikaci na data.

Matematická úroveň. Matematická úroveň práce je velmi dobrá. Prvních 20 stran tvoří dvě kapitoly, které téměř výhradně obsahují látku, která je na oboru FPM vyučována. Tyto části práce jsou matematicky více a lépe propracovány než teorie v kapitole třetí, která představuje vlastní téma práce a její teoretický přínos. Konkrétní připomínky v tomto směru uvádím níže.

Práce se zdroji. Použité zdroje jsou v práci řádně citovány, byť by podle mého názoru mohlo být častěji specifikováno, z kterých zdrojů pocházejí jednotlivá tvrzení či další výsledky. Na druhou stranu se na několika místech (vždy na začátku odstavců - např. 1.4., 1.4.2., 1.5.2.) odkazuje na literaturu obsahující věci diplomovou prací nepokryté. Domnívám se, že takové doporučení „další četby“ není v diplomové práci nutné ani vhodné.

Formální úprava. Formální úprava práce je velmi dobrá. Práce je psána solidní angličtinou a je dobře srozumitelná. Tiskových chyb obsahuje přiměřený počet, většinou se jedná o záměnu jednotného a množného čísla jak u podstatných jmen, tak u sloves. I když mi některé použité termíny připadají poměrně nezvyklé, nechci je zde hodnotit. Zmínila bych jen záměnu „proportion“, místo „probability“ na 1. ř. na str. 11 a soustavné používání slova „equalled“ místo „equal“. O českém abstraktu mohu naopak s jistotou říci, že není celý napsán spisovnou češtinou.

PŘIPOMÍNKY A OTÁZKY

- str. 5, ř. 4 zdola: považovala bych za vhodné uvést definici n -rostoucí funkce.
- str. 9, ř. 4 zdola: chybná definice konkordance a diskordance.
- str. 10: v integrálu na posl. ř. v (1.3) má být $du dv$.

- str. 22: v (3.1) postrádám vlevo i vpravo argument distribuční funkce. Uvádění indexů u argumentu $x_{i,j}^{(n)}$ je z hlediska značení zbytečné. Podobná připomínka se vztahuje k vyjádření hustoty na 5.ř. na str. 25.
- str. 25: Na levé straně vyjádření věrohodnostní a logaritmické věrohodnostní funkce by měla být v argumentu všechna pozorování pro všechny dostupné dvojice (i, j) .
- str. 28, ř. 5 zdola: chybně uvedené jméno Cramér.

U obhajoby prosím vyjasnit následující:

- 1) Konstrukce pseudo- pozorování na str. 28: Proč lze vektory $\mathbf{U}_{i,j}$ považovat za výběr z kopuly C ? Můžete předpokládat, že relativní pořadí $U_{i,j}^{(n)}$ mají přibližně rovnoměrné rozdělení na $(0, 1)$, když veličiny $X_{i,j}^{(n)}$ nejsou stejně rozdělené?
- 2) Odst. 4.2.1 na str. 33: Vysvětlíte, prosím, podrobněji, jak jste získala z dat v trojúhelnících náhodný výběr pro konstrukci empirické distribuční funkce vstupující do Kolmogorov-Smirnovova testu. Pokud toto testování předcházelo použití GLM, jak mám rozumět formulaci „the parameters of this distributions are obtain via maximum likelihood method“?

ZÁVĚR

Práci považuji za velmi dobrou a doporučuji ji uznat jako diplomovou práci.

V Praze 3.9.2015

RNDr. Lucie Mazurová, Ph.D.